



ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M Ě N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **E. M.**, zastoupený Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Sevastopolská 378/16, Praha 10, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje, Odbor cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort**, se sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 11. 2016, č. j. KRPU-242887-22/ČJ-2016-040022-ZZ-SV, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 12. 2016, č. j. 78A 37/2016 – 24,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobce, advokátu Mgr. Jindřichu Lechovskému, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti v částce 8228 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Rozhodnutí krajského soudu a jemu předcházející rozhodnutí žalované

[1] Rozsudkem ze dne 30. 12. 2016, č. j. 78A 37/2016 – 24, krajský soud zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 25. 11. 2016, č. j. KRPU-242887-22/ČJ-2016-040022-ZZ-SV, kterým bylo rozhodnuto, že se žalobce podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České

republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajišťuje za účelem správního vyhoštění, přičemž mu byla zároveň stanovena doba trvání zajištění na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody.

[2] Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku nejprve zrekapituloval dosavadní průběh dané věci a skutková zjištění plynoucí z obsahu správního spisu. Podle názoru krajského soudu žalovaná v rámci své úvahy vycházela zejména z informací poskytnutých samotným žalobcem. Na tomto základě žalovaná dovodila možnost nebezpečí, že by žalobce mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, neboť vyjádřil úmysl území členských států Evropské unie neopustit a pokračovat ve své cestě do Německa nebo Lucemburska. Žalobou napadené rozhodnutí pak krajský soud vyhodnotil jako přezkoumatelné, neboť v něm žalovaná podrobně rozvedla, z jakých důvodů byl žalobce zajištěn a z jakých podkladů při své úvaze vycházela.

[3] Následně krajský soud upozornil na skutečnost, že smyslem řízení o zajištění cizince není konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uděleno správní vyhoštění, ale pouze vytvoření podmínek pro to, aby tento hlavní účel mohl být realizován a nebyl předem zmařen tím, že se cizinec bude skrývat či se jinak vyhýbat realizaci případného správního vyhoštění z území České republiky.

[4] Krajský soud dále uvedl, že žalobce sice tvrdil, že se v Egyptě obává uvěznění a mučení, avšak již nezmínil žádné konkrétní hrozby, kterými je v zemi původu ohrožen, nadto ani po vstupu do bezpečných zemí (včetně České republiky) nepožádal o mezinárodní ochranu, což jeho tvrzení o útěku z důvodu obavy z uvěznění a mučení do jisté míry relativizuje. Argumentaci žalobce o tom, že mu v případě realizace jeho vyhoštění do země původu hrozí značná újma, pak krajský soud neshledal příležitou, neboť podle jeho názoru nebylo možné přehlédnout rozpor mezi skutečnostmi tvrzenými žalobcem v žalobě a v protokolech před správními orgány. V této souvislosti krajský soud poukázal na to, že v protokolu o vyjádření účastníka správního řízení ze dne 20. 12. 2016, č. j. KRPU-242887-42/ČJ-2016-040022-ZZ-SV, žalobce uvedl, že na konci roku 2015 (asi týden po demonstraci, které se účastnil) byl egyptskými bezpečnostními složkami zadržen, uvězněn, vyslýchán a mučen, a to po dobu tří měsíců. Tvrzení žalobce si ovšem časově odporuje jednak s tvrzením uvedeným v žalobě, v níž žalobce uvedl, že demonstrace se zúčastnil dne 9. 6. 2015, tj. v první polovině roku 2015, a dále si skutkově odporuje i s protokolem o vyjádření účastníka správního řízení ze dne 25. 11. 2016, č. j. KRPU-242887-30/ČJ-2016-040022-ZZ-SV, neboť v něm žalobce uvedl, že byl vězněn dva měsíce. Dále krajský soud poukázal na skutečnost, že tvrzení žalobce, že byl aktivním novinářem, nikoliv jen studentem žurnalistiky, bylo poprvé žalobcem uplatněno a fotograficky dokládáno (nelogicky) až v žalobě.

[5] Za daného skutkového stavu tak krajský soud při hodnocení argumentace žalobce ohledně překážek bránících mu v návratu do vlasti dospěl k závěru, že se ani potencionálně nejedná o překážky správního vyhoštění, které by byly v době rozhodování o zajištění známy nebo před rozhodnutím o zajištění žalobce vyšly najevo. Správnímu orgánu totiž nelze vytýkat něco, o čem nemohl mít v době vydání rozhodnutí povědomost. V tomto směru krajský soud podotknul, že při rozhodování o žalobě proti rozhodnutí o zajištění cizince je vázán § 75 odst. 1 s. ř. s., kde je výslovně uvedeno, že při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Jestliže tedy žalobce namítl, že se žalovaná důvody, pro něž utekl

pokračování

z Egypta, jakož i jeho zdravotním stavem nezabývala, pak krajský soud konstatoval, že žalovaná se těmito otázkami zabývala v dostatečném rozsahu vzhledem k obecným tvrzením žalobce. Krajský soud tak uzavřel, že žalovaná posuzovala situaci žalobce ve vztahu k možnosti realizace vyhoštění v dostatečném rozsahu, přičemž souhlasí se závěry žalované o neexistenci objektivní skutečnosti, která by bránila realizaci správního vyhoštění žalobce do země jeho původu.

[6] Krajský soud poté konstatoval, že žalobce vědomě za pomoci převaděčů nelegálně vstoupil a pobýval na území České republiky, když bylo jeho cílem i přes zadržení českými policejními orgány nadále se dostat do Německa či Lucemburska. Na území České republiky žalobce nemá žádné vazby ani finanční prostředky, všechny tyto skutečnosti tak podle krajského soudu ve svém souhrnu zjevně svědčí tomu, že je u žalobce dáno nebezpečí útěku.

[7] K námitce žalobce, že mu žalovaná neumožnila prokázat jeho tvrzení, krajský soud uvedl, že z obsahu správního spisu vyplynulo, že žalobce byl ve správním řízení řádně poučen o svých právech a povinnostech, mezi jinými i o právu navrhnout důkazy ve smyslu § 36 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Svého práva žalobce nevyužil, což však nelze vykládat jako neumožnění předložení důkazů.

[8] Krajský soud rovněž vyhodnotil jako nepodloženou a nekonkrétní námitku žalobce, že jeho zajištění probíhá v nedostatečných materiálních podmínkách s ohledem na jeho zdravotní stav, neboť trpí epilepsií a hypertenzí. V tomto kontextu krajský soud z obsahu správního spisu zjistil, že po sepsání úředního záznamu o podání vysvětlení dne 24. 11. 2016 žalovaná odvezla žalobce na vyšetření do Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem, kde byl žalobce vyšetřen, byly mu předepsány potřebné léky na epilepsii a hypertenzi, přičemž ošetřující lékař konstatoval, že je žalobce schopen pobytu v cele předběžného zadržení. Dále krajský soud upozornil na skutečnost, že žalovaná v písemném vyjádření k žalobě zcela správně poznamenala, že ve všech zařízeních pro zajištění cizinců v České republice je dostupná lékařská péče, která je zajištěným cizincům vždy k dispozici, přičemž je dána i možnost (v případě potřeby) zajistit převoz zajištěného cizince do specializovaného lékařského zařízení, což v případě žalobce již bylo realizováno.

[9] K obecné námitce žalobce, že v jeho případě došlo k porušení základních zásad správního řízení a porušení mezinárodních úmluv, pak krajský soud uvedl, že takové porušení neshledal. Vzhledem ke zjištěným skutečnostem, které se náležitě promítly do odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, je tak podle krajského soudu v daném případě zřejmé, že žalovaná hodnotila situaci žalobce zcela konkrétně, přičemž v souladu se zákonem dospěla k závěru o nutnosti žalobce zajistit.

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalované

[10] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) proti tomuto rozsudku podal v zákonné lhůtě kasační stížnost opřenou o § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[11] V kasační stížnosti stěžovatel zopakoval, že rozhodnutí žalované napadl z důvodu nedostatečného a nesprávného vypořádání otázky hrozícího nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 179 odst. 1 a 2 písm. b), c) a d) zákona o pobytu cizinců. Následně obsáhle citoval odůvodnění napadeného rozsudku, přičemž uvedl, že nesouhlasí s názorem krajského soudu o přezkoumatelnosti rozhodnutí žalované, když v něm prakticky absentuje jakékoliv vyjádření k jeho výpovědi týkající se pronásledování a věznění pro legitimní výkon politických práv a z toho pramenících obav z další vážné újmy, která by mu v Egyptě hrozila pro jeho pokračující kritiku egyptské autoritativní vlády.

[12] Stěžovatel dále poukázal na to, že argumentace žalované tím, že nepožádal o mezinárodní ochranu, z čehož má vyplývat, že není třeba posuzovat eventuální nebezpečí vážné újmy při jeho navrácení do země původu, je zcela nepřipadná a neakceptovatelná. K tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2016, č. j. 8 Azs 156/2015 – 44.

[13] V souvislosti s právní otázkou, jaké podmínky musí být splněny, aby správní orgán mohl rozhodnout o zajištění cizince, pak stěžovatel poukázal na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 – 150. Poté stěžovatel uvedl, že se přípustností zajištění cizince při nevypořádání obav z hrozící závažné újmy zabýval Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 236/2015 – 34, přičemž závěry v něm vyslovené plně dopadají i na jeho případ. Stěžovatel tedy namítl, že se žalovaný, i přes znalost jeho konkrétních obav z mučení a věznění pro výkon politických práv v Egyptě, nijak nevypořádal s otázkou existující vážné újmy.

[14] Ze všech uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a současně s ním zrušil i rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

[15] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti předně upozornila na zásadní rozpory v tvrzeních stěžovatele, která uváděl před správním orgánem a následně krajským soudem. Rozporuplné jsou podle žalované zejména stěžovatelem uváděné důvody jeho vycestování, tedy na jedné straně snaha postarat se o rodinu, avšak naproti tomu útěk z důvodu údajného strachu z uvěznění a mučení pro jeho účast na demonstraci. Žalovaná dále poukázala na skutečnost, že stěžovatel z Egypta vycestoval naprosto legální cestou (letecky) s platnými cestovními doklady, přičemž nebyl egyptskými státními orgány nijak omezován ve svobodě pohybu. Podstatnou je podle žalované též skutečnost, že stěžovatel po svém vycestování z Egypta odstranil veškeré doklady o své totožnosti a zbavil se rovněž i písemností, které obdržel v průběhu své cesty v různých zemích, kde zároveň odmítal jakoukoliv pomoc. Žalovaná také doplnila, že s ní stěžovatel v rámci zjišťování jeho totožnosti absolutně nespolupracuje. S ohledem na výše uvedené žalovaná navrhla, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[16] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti,

pokračování

a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[17] Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku přesto, že nebyla nijak blíže konkretizována. Jak vyplývá z ustálené judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal soud za rozhodný, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje argumentaci účastníků řízení za nedůvodnou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97 a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75). Meritorní přezkum rozsudku je tak možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku. Tato kritéria napadený rozsudek splňuje, neboť je z jeho odůvodnění zcela jasné, z jakého skutkového stavu krajský soud vycházel, jak vyhodnotil pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je následně právně posoudil. Je z něj rovněž patrné, z jakých důvodů má právní závěry vyslovené žalovanou za správné a naopak, z jakých důvodů byly žalobní námitky stěžovatele shledány jako nedůvodné.

[18] Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je *policie oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.*

[19] Podle § 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců v řízení o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění je *vydání rozhodnutí prvním úkonem v řízení. Odvolání, obnova řízení ani přezkumné řízení nejsou přípustné.*

[20] Podle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců *vycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*

[21] Podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců se za *vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*

[22] Nejvyšší správní soud se dále zabýval stěžejní otázkou dané věci, tedy zákonností zajištění stěžovatele za účelem jeho správního vyhoštění, když ten namítal, že se žalovaná nezabývala důvody znemožňujícími jeho vycestování.

[23] Otázkou, jaké podmínky musí být splněny, aby správní orgán mohl rozhodnout o zajištění cizince, se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, publ. pod č. 2524/2012 Sb. NSS, ve kterém formuloval tyto právní věty:

„I. Správní orgán má povinnost zabývat se v řízení o zajištění cizince podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. V takové situaci je povinen možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince alespoň potenciálně možné.

II. O zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit. Správní orgán je naopak povinen v takovém případě cizince neprodleně propustit na svobodu.“

[24] Jak plyne z výše uvedeného, posouzení předmětné otázky v rámci řízení o zajištění cizince je předběžné a subsidiární. Jakkoliv lze v obecné rovině souhlasit, že existence reálného předpokladu pro vyhoštění představuje jednu z podmínek zajištění cizince, je třeba mít na zřeteli smysl řízení o zajištění, jímž není konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uloženo správní vyhoštění, ale pouze vytvoření podmínek pro to, aby tento hlavní účel mohl být realizován. Správní orgán je tak povinen předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění cizince alespoň potenciálně možné, jsou-li překážky vycestování správnímu orgánu v době rozhodování o zajištění známy nebo vyšly-li v řízení najevo. V řízení o zajištění cizince proto není nutné postavit najisto, že vyhoštění cizince bude skutečně realizováno. Postačí závěr o možnosti vyhoštění (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2016, č. j. 8 Azs 171/2015 - 52). K tomu je možné též odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 2. 2016, č. j. 4 Azs 250/2015 - 51, v němž byl vysloven závěr, že „...dle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu lze v zásadě cizince zajistit dle ustanovení § 124 zákona o pobytu cizinců jen tehdy, je-li výkon správního vyhoštění alespoň potenciálně možný (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2009, č. j. 1 As 12/2009 - 61, resp. též rozsudek ze dne 19. 1. 2011, č. j. 1 As 1/2011 - 80). Z toho však nelze dovozovat, že je nutné postavit najisto, že vyhoštění cizince zajišťovaného podle uvedeného ustanovení bude skutečně realizováno. Postačí závěr o potencialitě vyhoštění. Ostatně, jak již bylo jednou zdůrazněno, rozhodnutí o zajištění cizince je rozhodnutím přijímaným správním orgánem v časové tísní, striktní lhůty jsou od 1. 1. 2011 stanoveny také pro soudní přezkum takového rozhodnutí. Je tedy zřejmé, že ani správní orgán, ani soud nemají v těchto řízeních prostor k podrobnějšímu posouzení dané otázky (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2011, č. j. 1 As 72/2011 - 75).“

[25] Nejvyšší správní soud tak uvádí, že možné překážky správního vyhoštění musí být zcela zřejmé, přičemž se jimi správní orgán při rozhodování o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění zabývá a posuzuje je pouze předběžně a subsidiárně. Zároveň

pokračování

je třeba v daném kontextu zdůraznit, že posouzení, zda je vycestování (resp. vyhoštění) cizince možné (§ 179 zákona o pobytu cizinců), je navazujícím úkolem Ministerstva vnitra, které o tom ve smyslu § 120a zákona o pobytu cizinců vydává závazné stanovisko. Povinnost úplného, přesvědčivě zdůvodněného a podloženého posouzení možnosti vycestování (resp. vyhoštění) tak primárně stíhá Ministerstvo vnitra. Právě jeho úkolem je zabývat se v podrobnostech situací stěžovatele, jeho tvrzeními a okolnostmi jeho návratu na podkladě dostatečně aktuálních, věrohodných a adresných informací o zemi, do které má být daný cizinec navrácen. Závazným stanoviskem je potom vázána Policie České republiky jako příslušný správní orgán, který rozhoduje o správním vyhoštění cizince, což se nutně musí projevit v odůvodnění rozhodnutí o správním vyhoštění. Oproti tomu při rozhodování o zajištění cizince je správní orgán povinen pouze předběžně a v obecné rovině vypořádat možné překážky realizace vyhoštění (vycestování) ve smyslu § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Nelze tedy očekávat, že toto posouzení bude kvalitativně zcela srovnatelné s hodnocením, jež provádí Ministerstvo vnitra; takový požadavek by ostatně neměl ani oporu v zákoně o pobytu cizinců a v související judikatuře. Při posouzení, zda správní orgán v tomto ohledu dostal svým povinností, je přitom nezbytné vycházet z kontextu celého jeho rozhodnutí. Je zcela legitimní, pokud v rámci posouzení situace v zemi původu stěžovatele správní orgán vychází ze své úřední praxe, a to právě s ohledem na předběžnou povahu takového posuzování. Zároveň by však vždy měl přihlídnout k tvrzením cizince a individuálním okolnostem jeho případu a tyto zohlednit při rozhodování o zajištění, což by mělo být (byť ve stručnosti) patrné z odůvodnění rozhodnutí. Uvedené však nic nemění na tom, že posouzení překážek vycestování pro účely zajištění cizince bude z povahy věci a s ohledem na omezený časový prostor pro řízení o zajištění cizince toliko předběžné; jádro posouzení možnosti vycestování cizince totiž tkví právě v závazném stanovisku Ministerstva vnitra podle § 120a zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2016, č. j. 8 Azs 171/2015 - 52).

[26] Pokud stěžovatel konkrétně poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 236/2015 - 34, v němž bylo rozhodováno o zajištění cizince - státního příslušníka Irácké republiky, rovněž ve smyslu § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, pak tento odkaz nebyl pro nyní řešený případ přílehlavý. V uvedené věci správní orgán pochybil, neboť se překážkami správního vyhoštění stěžovatele do země jeho původu podrobněji nezabýval. Pouze se omezil na zcela obecné konstatování, že je mu „[z] běžné praxe známo, že v případě cizince existuje reálný předpoklad realizace výkonu jeho vyhoštění z území členských států Evropské unie, a to ve stanovené době trvání zajištění, neboť v daném případě neexistuje překážka trvalejší povahy, která by zabraňovala cizince z území členských států vyhostit“. Správní orgán se tedy opomněl vypořádat s výpovědí cizince, podle které se nemohl vrátit do země původu (Iráku) z důvodu válečného stavu, když bydlel v Mosulu, který byl napaden a obsazen tzv. Islámským státem, při bojích byl tento cizinec zraněn a spolu s rodinou odešel do Bagdádu.

[27] V nyní projednávané věci však žalovaný v napadeném rozhodnutí na základě zjištěných okolností uvedl, že stěžovatel na území České republiky vstoupil bez cestovního dokladu a víza nelegálně v úkrytu nákladního prostoru kamionu. Svůj cestovní doklad přitom stěžovatel poslal zpět do Egypta hned poté, co letecky přicestoval do Turecka, s cílem pokračovat dále nelegálně do Německa nebo Lucemburska, kde chtěl požádat o azyl (a to pouze v těchto zemích). Dále bylo konstatováno, že stěžovatel nemá na území

České republiky žádné rodinné příslušníky, žádné sociální či kulturní vazby a nedisponuje ani dostatečným množstvím finančních prostředků. Stěžovatel sice tvrdil, že byl vězněn za účast na demonstraci proti současnému egyptskému režimu, jakož i vyloučen z vysoké školy, kde studoval žurnalistiku, přičemž mu byla také zakázána práce novináře, avšak toto podle žalované nebylo ze strany stěžovatele nijak doloženo, resp. žalované nebyly pro podporu tohoto tvrzení předloženy ani žádné materiály. Žalovaná tudíž shledala, že stěžovateli nehrozí jím tvrzené nebezpečí v míře, v jaké uvádí, když nevyužil možnosti přihlásit se na policii či požádat o azyl v některé z bezpečných zemí, přes které cestoval v úmyslu dostat se (konkrétně) do Německa nebo Lucemburska. Na základě těchto skutečností žalovaná vyhodnotila stěžovatelovo vycestování z Egypta jako ekonomicky motivované. Žalovaná si v rámci rozhodnutí o zajištění stěžovatele za účelem správního vyhoštění opatřila též sdělení Ministerstva zahraničních věcí (zastupitelského úřadu v Káhiře), přičemž zjistila, že nejsou známy případy, kdy by egyptské státní orgány nějakým způsobem stíhaly, diskriminovaly či perzekuovaly své státní občany, kteří se do vlasti vrátili po neúspěšné žádosti o mezinárodní ochranu v Evropě. Z uvedeného sdělení dále žalované vyplynulo, že ekonomická migrace je v Egyptě běžným jevem, což bývá dle názoru zastupitelského úřadu skutečným důvodem odchodu ze země a s tím souvisejí i žádosti o azyl v zemích Evropské unie. S ohledem na skutečnosti týkající se bezpečnostní a politické situace v Egyptě tak žalovaná uzavřela, že realizace správního vyhoštění stěžovatele do země původu je reálná, když z jeho výpovědi rovněž nevyplynula žádná objektivní překážka, pro kterou by nebylo možné správní vyhoštění realizovat.

[28] Toto hodnocení je zákonné. Žalovaná posuzovala nashromážděné informace dostatečným způsobem, když vycházela zejména ze skutečností tvrzených samotným stěžovatelem. Z těchto přitom nevyplynuly žádné individuální skutečnosti týkající se jeho osoby nasvědčující tomu, že již utrpěl vážnou újmu nebo byl skutečně vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy či že by u něj byly dány faktory zvyšující riziko, že terčem útoků způsobujících vážnou újmu by v případě návratu byl právě on. Pokud stěžovatel vyslovil pouze obecnou obavu z mučení a věznění jeho osoby v důsledku vyjádření nesouhlasu se současným egyptským režimem, lze akceptovat hodnocení provedené žalovanou, jakož i krajským soudem v napadeném rozsudku. Nutno doplnit, že sám stěžovatel uváděl ve svém vyjádření rozporuplné důvody svého vycestování, když naproti strachu z uvěznění tvrdil: „*Vycestoval jsem, abych se mohl postarat o svou rodinu v Egyptě.*“ Z jeho vyjádření přitom bylo patrné, že nehledá ochranu v jakémkoli státě, kde by mu bylo poskytnuto elementární bezpečí, nýbrž pomocí ilegálního překračování hranic na trase mezi Tureckem a zamýšleným cílem své cesty (viz jeho zachycení v nákladním prostoru kamiónu na území České republiky) směřuje do konkrétních zemí, v nichž očekává zázemí svých tam již jsoucích krajanů (Německo či Lucembursko).

[29] Žalovaná překážky vycestování posoudila zcela správně toliko předběžně v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí o zajištění, neboť jejich závazné zhodnocení pro účely správního vyhoštění se uskutečňuje až v řízení o správním vyhoštění, resp. v závazném stanovisku Ministerstva vnitra. Podstata argumentace žalované je přitom z kontextu napadeného rozhodnutí zřejmá.

[30] Nadto je ze správního spisu zřejmé, že závazné stanovisko Ministerstva vnitra k možnosti vycestování stěžovatele již bylo vydáno. V tomto kladném stanovisku se ve vztahu k rozhodné otázce dané věci mimo jiné uvádí, že stěžovatel neuvedl, že „*by měl*

pokračování

jakékoliv dřívější potíže se státními orgány své země, dříve zemi svobodně opouštěl, pobýval např. na pracovním pobytu v Kataru a Saudské Arábii, přičemž se opětovně do země původu vracel, aniž by po návratu tvrdil jakékoliv potíže nebo zapojení se do jakékoliv protivládni činnosti. Stěžovatel se podle svých slov zúčastnil pouze jedné protivládni demonstrace a ve vlasti proti němu není vedeno jakékoliv trestní řízení. Stěžovatel rovněž vlast opustil, aniž by mu bylo v odjezdu jakkoliv bráněno, přičemž vycestoval na základě svého vlastního cestovního dokladu, cestoval legálně. Z uvedeného lze jednoznačně dovodit nezájem státních orgánů Egypta o osobu stěžovatele.“ Ministerstvo vnitra k citovanému dále doplnilo, že výpověď stěžovatele nepůsobila věrohodně, když se v průběhu řízení o jeho správním vyhoštění zásadně měnila co do okolností jím tvrzeného věznění a okolností zbavení se dokladů o jeho totožnosti.

[31] Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že žalovaná v napadeném rozhodnutí popsala dosavadní průběh řízení, způsob, jakým byl stěžovatel zajištěn a jak vstoupil na území České republiky, kam konkrétně směřoval a za jakým účelem, přičemž hodnotila zejména skutečnosti uvedené stěžovatelem samotným v podaném vysvětlení. Žalovaná tak nyní řešený případ předběžně posoudila z hledisek relevantních pro možný výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, když uvedla, z jakých důvodů přistoupila k rozhodnutí o zajištění stěžovatele. Ve svém závěru zároveň zohlednila aktuální situaci v Egyptě, a to nejen na základě vlastních znalostí z praxe, ale i sdělení Ministerstva zahraničních věcí (zastupitelského úřadu v Káhiře). Rozhodnutí žalované obsahuje důvody výroku rozhodnutí, podklady pro jeho vydání i úvahy, kterými se žalovaná řídila při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů.

[32] Co se týče tvrzení žalované v napadeném rozhodnutí, že „...pokud chtěl účastník řízení pobývat v zemi, ve které by mohl svobodně žít a pracovat jako novinář, se mohl přihlásit policii či požádat o azyl již v některé ze zemí, kterými projížděl, než byl zajištěn v České republice“, pak v tomto nelze shledávat jakoukoliv vadu mající vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, když tímto žalovaná pouze doplnila zjištění týkající se důvodu vycestování stěžovatele ze země původu. Naprosto nepřipadným pak byl v tomto kontextu odkaz stěžovatele na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2016, č. j. 8 Azs 156/2015 – 44. V uvedeném rozsudku Nejvyšší správní soud konstatoval, že „považuje za nepřipadnou argumentaci ministerstva, které jako jediný důvod pro svůj závěr o neexistenci skutečného nebezpečí vážné újmy uvedlo, že stěžovatel nepožádal o mezinárodní ochranu, aniž by se zabývalo aktuální situací v místě bydliště stěžovatele v zemi původu, případně možnosti vnitřního přesídlení stěžovatele na jiné místo.“ Taková situace však v nyní projednávaném případě nenastala, jak již bylo výše vyargumentováno.

[33] Nejvyšší správní soud proto námitku stěžovatele spočívající v nesprávném závěru krajského soudu o přezkoumatelnosti rozhodnutí žalované neshledal důvodnou.

IV. Závěr a náklady řízení

[34] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

[35] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť jí v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[36] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2017, č. j. 2 Azs 35/2017 - 34, pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem Mgr. Jindřich Lechovský, advokát. Náklady na odměnu za zastupování tak v daném případě nese stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Zástupce stěžovatele podle obsahu soudního spisu učinil ve věci dva úkony právní služby, tj. převzetí a přípravu věci [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“) a písemné podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Odměna je tedy tvořena částkou 2 x 3100 Kč za dva úkony právní služby ve smyslu § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, k níž náleží paušální náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 2 x 300 Kč. Jelikož advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se jeho odměna o částku odpovídající této dani, kterou je povinen odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tj. o 1428 Kč. Náhrada nákladů za řízení o kasační stížnosti tudíž činí celkem 8228 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. dubna 2017

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu

pokračování

2 Azs 35/2017 - 59